

POSTANOWIENIE

15 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 15 maja 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A. B.

przeciwko A. C.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej A. C.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 16 sierpnia 2022 r., I AGa 20/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie obejmującym rozstrzygnięcie o oddaleniu apelacji powoda (pkt II wyroku);**
- 2. w pozostałym zakresie odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 3. zasądza od pozwanego A.C. na rzecz powoda A.B. 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia A.C. niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W wyroku z 16 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie orzekł m.in., że oddała apelację powoda A. B. w pozostałym zakresie (pkt II.). Orzeczenie to zaskarżył w całości pozwany A. C., a w skardze kasacyjnej wniósł o przyjęcie jej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1) W jaki sposób, przy ocenie wystąpienia przesłanki rażącego wygórowania kary umownej z art. 484 § 2 k.c., uwzględniając zasady słuszności oraz wszystkie funkcje instytucji kary umownej, a także dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego, powinno być stosowane kryterium długotrwałości pozostawania w zwłoce przez dłużnika zobowiązanego do wykonania określonego w umowie zobowiązania?

2) Czy o wygórowaniu kary umownej świadczy (i) wyłącznie jej finalna wysokość (wynik obliczeń wynikających z postanowienia umownego określającego karę umowną), bezpośrednio zależna od stopnia naruszenia, czy (ii) także powinien być brany pod uwagę sposób jej określenia w umowie, na podstawie którego jest ona ustalana (obliczana) oraz ocena tego określenia na tle pozostałych postanowień umownych?

Zdaniem skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z faktu, że Sąd Apelacyjny, pomijając część zebranego w sprawie materiału dowodowego (i naruszając tym samym art. 382 k.p.c.), bezpodstawnie stwierdził wystąpienie jednej z przesłanek wskazanych w art. 484 § 2 k.c. (tj. jakoby zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane), a w konsekwencji dokonał nazbyt daleko idącego miarkowania kar umownych należnych pozwanemu za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy przez powoda, podczas gdy częściowe wykonanie zobowiązania przez powoda, nie miało dla pozwanego żadnego znaczenia.

Pozwany wskazał na wady uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia spowodowane brakiem odniesienia się przez Sąd Apelacyjny do zeznań części

świadców przesłuchiowanych przez Sąd pierwszej instancji i zarzucił całkowite pominięcie przez Sąd odwoławczy części zebranego w sprawie materiału dowodowego (naruszenie art. 327¹ k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c.), a w konsekwencji błędne stwierdzenie wystąpienia jednej z przesłanek wymienionych w art. 484 § 2 k.c.

Powód A. B. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej odrzucenie lub o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu”, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zakresu zaskarżenia wyroku Sądu Apelacyjnego zauważyć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia (środka prawnego) jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (zob. m.in.: uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, Nr 11, poz. 108; postanowienie SN z 25 lutego 2015 r., V CSK 450/14; wyrok SN z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14 oraz postanowienie SN z dnia 25 maja 2023 r., I CSK 528/23).

Skarżący nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku Sądu odwoławczego w części, w jakiej Sąd ten oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie; w tej części Sąd drugiej instancji orzekł bowiem na korzyść pozwanego. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej w tej części jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 484/20).

Mając na względzie ujęcie wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnieść należy, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 w zw. art. 398⁹ § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań.

To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (zob. orzeczenia SN: z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19 oraz z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17). W konsekwencji konstrukcja wniosku pozwanego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być uznana za prawidłową.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie, a zatem takie, które cechuje się przymiotem nowości i którego wyjaśnienie może sprzyjać rozwojowi prawa (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22; z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 4950/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 4003/23). Powołanie się na przyczynę kasacyjną wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Zagadnienie prawne powinno przy tym zostać oparte na konkretnych, powołanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisach prawa, które jednocześnie pozostają w związku z podstawami wniesionego środka prawnego. Zagadnienie takie musi zostać ujęte w sposób abstrakcyjny - tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest także powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen przedstawionego problemu i zaprezentowanie możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 16 grudnia 2021 r., V CSK 289/21; z 23 grudnia 2022 r., I CSK 3245/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1253/23; z 4 września 2023 r., I CSK 1862/23; z 31 stycznia 2024 r., I CSK 2718/23).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienia SN: z 13 stycznia 2023 r., I CSK 1826/22, i z 26 maja 2023 r., I CSK 4904/22) oraz nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, i z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono także stanowisko, że występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane pytaniom prawnym kierowanym do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., a zatem wiązać się z poważnymi wątpliwościami, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06; z 15 listopada 2023 r., I CSK 1951/23).

Analiza przedstawionych przez skarżącego problemów nie pozwala na przyjęcie, że podnoszone kwestie stanowi istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarga pozwanego nie zawiera bowiem wystarczającej argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionych problemów oraz na to, że przepisy dotyczące tych kwestii nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych.

Problemy związane z wykładnią art. 484 § 2 k.c. były już wielokrotnie rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a pozwany nie wykazał, aby dotychczasowe orzecznictwo było nieprzydatne na tle badanej sprawy, albo przyjmowane stanowisko wymagało zmiany.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że miarkowanie kary umownej stanowi wyraz tzw. prawa sędziowskiego, co implikuje, że sąd dysponuje pewnym zakresem uznania co do sposobu rozstrzygnięcia, a konkretnie, co do tego, czy i w jakim zakresie żądanie miarkowania kary umownej zasługuje na uwzględnienie. Celem miarkowania kary umownej jest unikanie dysproporcji między wysokością zastrzeżonej kary umownej a godnym ochrony interesem wierzyciela. Katalog okoliczności mogących uzasadniać miarkowanie kary umownej ma otwarty charakter - zalicza się do niech nie tylko relację między wysokością należnej kary a szkodą albo odszkodowaniem należnym wierzycielowi na zasadach ogólnych, lecz także relację między wysokością należnej kary umownej a wartością przedmiotu umowy bądź wysokością należnego wynagrodzenia umownego; uwzględnieniu podlega ponadto charakter naruszonych postanowień umownych, długotrwałość i dolegliwość ich naruszenia oraz ewentualna korzyść czerpana

przez dłużnika z tytułu naruszenia zobowiązania. Nie bez znaczenia jest również to, czy intencją stron było wykorzystanie z uzasadnionych przyczyn represyjnego celu kary. Jeżeli sąd decyduje się zmniejszyć uzgodnioną karę umowną, specyfika prawa sędziowskiego i nieostry charakter powołanych kryteriów sprawiają, że nie można oczekiwać, iż uzasadnienie decyzji co do stopnia redukcji kary umownej zostanie oparte na precyzyjnych kalkulacjach lub obliczeniach poddających się każdorazowo pełnej obiektywizacji. Przeciwnie - w miarkowaniu kary umownej tkwi element uznania i oszacowania dokonywanego przez sąd. Aby uniknąć zarzutu arbitralności uzasadnienie powinno jednak odnosić się do powołanych wyżej kryteriów i wyjaśniać, dlaczego kara umowna - po jej zredukowaniu - koresponduje z celami tej instytucji i nie pozostaje w nadmiernej dysproporcji do godnego ochrony interesu wierzyciela (zob. wyrok SN z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 865/22).

Podobnie przyjął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 16 lutego 2023 r., I CSK 4499/22, w którym stwierdził, że miarkowanie kary umownej jest przejawem prawa sądu do ingerencji w stosunki umowne równorzędnych podmiotów, katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest otwarty, a decyzja sądów *meriti* o miarkowaniu lub odmowie redukcji tej kary jest silnie warunkowana okolicznościami konkretnej sprawy. Niewątpliwie miarkowanie kary umownej ma na celu przeciwdziałanie dużym dysproporcjom między godnym ochrony interesem wierzyciela a wysokością zastrzeżonej kary. Rozmiar szkody poniesionej przez wierzyciela na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, pozostaje tylko jednym z kryteriów i przesłanek podejmowania decyzji o zastosowaniu miarkowania kary umownej (zob. też: postanowienia SN: z 11 maja 2022 r., I CSK 516/22; z 30 kwietnia 2021 r., I CSK 664/20, i z 11 lutego 2020 r., III CSK 175/19).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione

we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienia SN: z 17 sierpnia 2023 r., I CSK 5710/22; z 3 października 2023 r., I CSK 2787/23; z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. np. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że uzasadnienia sądów odwoławczych nie muszą, a zwykle wręcz nie powinny zawierać wszystkich elementów typowych dla uzasadnienia judykatu pierwszoinstancyjnego, lecz jedynie te z elementów, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania sprawy są niezbędne do przedstawienia motywów wydanego przez ten sąd rozstrzygnięcia, a naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia (aktualnie uregulowanych w art. 327¹ k.p.c. oraz art. 387 § 2¹ k.p.c.) jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 16 listopada 2022 r., I CSK 2887/22).

Sąd Najwyższy przyjmuje przy tym, że artykuł 382, jak i 233 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym znajdują zastosowanie przy uwzględnieniu kontrolnej roli sądu odwoławczego (art. 385 k.p.c.). Oznacza to, że sąd apelacyjny samodzielnie ocenia tylko dowody przeprowadzone w postępowaniu odwoławczym (jeśli są ku temu podstawy - art. 381 *in fine* k.p.c.). Co do pozostałych dowodów bada, czy prawidłowo ocenił je sąd pierwszej instancji, a badania tego dokonuje przez pryzmat zarzutów apelacji. Wyrok sądu drugiej instancji, jako sądu orzekającego merytorycznie, musi się opierać na ustalonej samodzielnie przez ten sąd podstawie faktycznej. Jeżeli sąd odwoławczy uznaje ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji za trafne, to może się wywiązać z przewidzianego w art. 327¹ § 1 pkt 1 w zw. z k.p.c. obowiązku podania w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia przez samo wskazanie, że podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji. Decyzja o podzieleniu tych ustaleń musi się oczywiście mieścić w granicach wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów (zob. postanowienie SN z 31 sierpnia 2022 r., II USK 577/21).

W badanej sprawie Sąd Apelacyjny wskazał na wady postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy i w konsekwencji

zakwestionował część ustaleń faktycznych poczynionych przez ten Sąd. W szczególności podzielił zarzut powoda, że Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił, że urządzenia, których wykonanie było przedmiotem umów łączących strony nie były przez pozwanego używane do produkcji do dnia podpisania protokołów końcowych. Analiza uzasadnienia Sądu Apelacyjnego nie pozwala na przyjęcie, że przy orzekaniu Sąd odwoławczy niezasadnie pominął część zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Uzasadnienie przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazuje natomiast, że skarżący zmierza w istocie do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów oraz poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych.

Zawarty natomiast w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez pozwanego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1935).

(a.z.)

[ał]